

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра іноземних мов

«Затверджую»

Голова приймальної комісії
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С. Макаренка

Юрій ЛЯННОЙ

« 28 » *Березня* 2024 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ
З ІНОЗЕМНОЇ (АНГЛІЙСЬКОЇ) МОВИ

Розглянута на засіданні
приймальної комісії
« 28 » *Березня* 2024 року
Протокол № « 5 »

Суми - 2024

Програма вступного випробування до аспірантури з іноземної (англійської) мови.

Програма розглянута на засіданні кафедри іноземних мов.

Протокол № 12 від 28 березня 2024 р.

Завідувач кафедри

Лариса КЛЮЧКО

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного іспиту з іноземної мови (англійської) розроблено відповідно до навчального плану Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка та призначено особам, що здобули освітній рівень спеціаліста або магістра і вступають на різні спеціальності до аспірантури. Програма вступного іспиту до аспірантури відповідає типовій програмі вступних іспитів для іноземних мов.

Вивчення іноземних мов є невід'ємною складовою підготовки аспірантів. Для успішного навчання в аспірантурі вступники повинні володіти іноземною мовою в межах програмних вимог, правильно використовувати її в усіх видах мовленнєвої діяльності.

Мета проведення вступного іспиту до аспірантури з іноземної мови (англійської) – визначити рівень сформованості комунікативної і лінгвістичної компетенції як умови подальшого поглибленого вивчення англійської мови в аспірантурі та складання кандидатського іспиту. Лінгвістична компетенція передбачає володіння певним обсягом формальних знань в області фонетики, лексики та граматики і навичками їхнього застосування у процесі спілкування. Під комунікативною компетенцією розуміється знання правил мовної поведінки, вибір мовних форм і засобів та їхнє використання у залежності від цілей, ситуації спілкування і соціального статусу учасників комунікації.

На вступному іспиті до аспірантури кандидати повинні продемонструвати високий рівень сформованості **функціональної, мовної та мовленнєвої компетенцій**. **Функціональна компетенція** включає володіння англійською мовою для академічних цілей, а саме: вміння читати наукові тексти (першоджерела), анотувати та реферувати їх; слухати та конспектувати лекції, готувати та проводити презентації та семінари. **Мовна компетенція** передбачає володіння кандидатом орфографічними,

орфоепічними, лексичними, фонетичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної англійської мови. **Мовленнєва компетенція** охоплює рецептивні та продуктивні вміння.

Враховуючи перспективи практичної і наукової діяльності аспірантів, вступні випробовування полягають у перевірці таких навичок володіння іноземною мовою:

Говоріння та аудіювання – на іспиті необхідно продемонструвати навички підготовленого монологічного та непідготовленого діалогічного мовлення у ситуації офіційного спілкування у межах університетської програмної тематики. Оцінюється вміння адекватно сприймати мовлення і давати логічно обґрунтовані розгорнуті та короткі відповіді на запитання екзаменаторів.

Читання. Вступники повинні продемонструвати вміння читати оригінальну наукову літературу за фахом і тексти публіцистичного характеру, спираючись на вивчений мовний матеріал, фонові країнознавчі та професійні знання. Під час іспиту перевіряються навички вивчаючого та ознайомчого читання. У першому випадку необхідно продемонструвати вміння читати оригінальну літературу за фахом, максимально повно та точно перекладати її українською мовою, користуючись словником і спираючись на професійні знання та навички мовної та контекстуальної здогадки. Мета ознайомчого читання – оцінити вміння протягом обмеженого часу визначити коло розглянутих у тексті питань, основні положення автора і без попередньої підготовки стисло передати суть тексту англійською мовою.

Переклад. Здобувач повинен уміти здійснювати переклад з іноземної мови українською спеціальних і публіцистичних текстів протягом заданого часу. Письмовий переклад повинен відповідати нормам української мови.

Рівень володіння іноземною мовою вступників має бути не нижче рівня B2 відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій Ради Європи з питань освіти.

СТРУКТУРА ІСПИТУ

Основною формою контролю знань здобувача наукового ступеня є усний іспит, який передбачає перевірку таких умінь:

1. Читати художні, публіцистичні і наукові тексти іноземною (англійською) мовою з подальшим викладенням змісту прочитаного в усній або письмовій формі із заданим ступенем повноти або згорнутості.
2. Робити повідомлення іноземною (англійською) мовою про свою науково-дослідну роботу, дослідження у професійній галузі, опрацьовані літературні джерела.
3. Вести бесіду і вільно висловлюватись на професійні і наукові теми з аргументуванням власної думки.
4. Перекладати суспільно-політичні і наукові тексти з іноземної мови на українську і з української мови на іноземну з адекватною передачею стилю і змісту тексту, що перекладається.
5. Анотувати та реферувати прочитані наукові або публіцистичні матеріали, використовуючи різні види вторинного тексту на базі тексту-джерела.

Відповідно, під час іспиту здобувач вибирає білет і отримує матеріали для опрацювання та листок для підготовки відповіді. Матеріали до кожного питання однакові за обсягом та за змістом відповідають фаховій спрямованості здобувача.

На підготовку кожного питання білету дається до 20 хв. часу на підготовку. У процесі підготовки дозволяється користуватися словниками, глосаріями та іншими довідковими джерелами.

Відповідаючи на питання білета, здобувач повинен продемонструвати знання іноземної (англійської) мови та наукової термінології з опорою на ті завдання які вказано в білеті. Екзаменаційна комісія переконується у належному рівні іншомовної компетенції, підтримуючи співбесіду, задаючи додаткові питання та стимулюючи здобувача до обговорення.

СТРУКТУРА БІЛЕТУ ДЛЯ ІСПИТУ З ІНОЗЕМНОЇ (АНГЛІЙСЬКОЇ) МОВИ

Програма іспиту з іноземної (англійської) мови передбачає виконання трьох завдань:

1. Читання, реферування і переклад іншомовного тексту з фаху (обсяг - 600 друкованих знаків, час на підготовку – 20 хвилин). Під час виконання цього завдання оцінюється вміння володіти технікою читання і перекладу, а саме володіння прийомами структурної побудови реферованого тексту, засобами зв'язності та цілісності, грамотне вживання мовленнєвих зразків, гнучке використання лексико-граматичного матеріалу, що відповідає тематиці наукових досліджень. Допускається використання словників.

2. Переказ та анотування наукового тексту (по спеціальності). Друге завдання передбачає виявлення вміння адекватно передавати зміст наукового тексту іноземною (англійською) мовою, користуючись термінологією та необхідним словниковим запасом, використовувати засоби зв'язності тексту та дискурсивні маркери, дотримуватися наукового стилю (усно та на письмі). Час на підготовку – 20 хвилин.

3. Співбесіда іноземною (англійською) мовою з питань напрямку наукового дослідження.

Третє завдання передбачає перевірку знань фахової термінології та співбесіду з питань наукового дослідження, що складається з усного монологічного повідомлення про обраний фах і напрям наукового дослідження (рекомендований час: 2-3 хвилини) та відповідей на запитання членів екзаменаційної комісії.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка « відмінно»: 90-100 балів (А).

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

Вступник здійснює глибокий та повний аналіз теоретичних положень, зрілість міркувань із теоретичних проблем, уміння охарактеризувати відповідні мовні явища, робити узагальнені та ґрунтовні висновки. Вступник у повному обсязі викладає вивчений матеріал, дає правильні визначення понять, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтувати свої судження, застосувати знання практично, навести свої приклади, опрацював різні джерела інформації і творчо використав їх при відповіді, виявляє здатність до оригінальних рішень, та вміння аргументовано висловлювати свою точку зору, володіння в повному обсязі базовим лексичним словником, передбаченим програмою. Допускаються 1-2 граматичні та лексичні помилки.

Оцінка «добре»: 82-89 балів (В).

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

Вступник добре знає теоретичний матеріал, дає визначення понять, може обґрунтувати свої судження, може систематизувати набуті знання, добирає переконливі аргументи на підтвердження власного судження, володіє матеріалом при вирішенні практичних завдань. Вступник коректно висловлює свою точку зору, вживає правильно граматичні конструкції, демонструє викладення матеріалу без стилістичних огріхів та вміння висловити і граматично обґрунтувати свою точку зору, володіння в достатньому обсязі базовим лексичним словником, передбаченим програмою. Допускаються 2-3 граматичні та лексичні помилки.

Оцінка «добре»: 75-81 бал (С).

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

Вступник добре знає теоретичний матеріал, дає визначення понять, може обґрунтувати свої судження, може систематизувати набуті знання, добирає переконливі аргументи на підтвердження власного судження, володіє матеріалом при вирішенні практичних завдань. Демонструє уміння висловлювати власну точку зору, володіння в достатньому обсязі базовим лексичним словником, передбаченим програмою. Допускаються 3-4 граматичні та лексичні помилки.

Оцінка «задовільно»: 65-74 бали (D).

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

Викладення матеріалу не в повному обсязі, неглибоке володіння теоретичним та практичним матеріалом. Тема розкрита без використання активного та пасивного, лексичного та граматичного матеріалу. Вступник висловлює особисте ставлення до проблеми поверхово. Допускаються 4-5 граматичних та лексичних помилок.

Оцінка «задовільно»: 60-64 бали (E).

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

Досить поверхове викладання матеріалу, неповне розкриття суті даного мовного явища. Вступник знає матеріал без аргументації своїх висновків, без своїх прикладів і не завжди адекватно використовує знання у практичній частині. Допускаються 5-6 мовних помилок.

Оцінка «незадовільно»: 35-59 балів (FX).

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

Вступник слабо володіє матеріалом, відтворює лише основні положення, знає окремі фрагменти, що складають незначну частину матеріалу. Демонструє невміння висловити та аргументувати свою точку зору на запропоновану тему через недостатній словарний запас. Допускається більш ніж 6 мовних помилок.

НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ, ЩО ВІНОСИТЬСЯ НА ІСПИТ

Граматичний матеріал

Word classes and

phrases. Nouns. Noun

phrases. Determiners.

Pronouns: Personal pronouns. Demonstrative and interrogative pronouns.

Relative pronouns. Other pronouns.

Verbs. Phrasal Verbs. Verb phrases.

Adjectives: Comparison. Adjective

phrases. Adverbs. Adverb phrases.

Prepositions.

Conjunctions.

Negation.

Clause and sentence

structure Questions.

Dependent clauses.

Other uses of

inversion. Imperatives.

Elliptical constructions.

Рекомендована література

1. Biber, D.; Courad, S.; Leech, G. Longman Student Grammar of Spoken and Written English. – Harlow: Longman, 2003.
2. Carter, R. & McCarthy, M. Cambridge Grammar of English. – Cambridge: CUP, 2007.
3. Crystal, D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. – Cambridge: CUP, 2005.
4. Eastwood, J. Oxford Learner's Grammar. – Oxford: OUP, 2005.

5. Evans, V. & Dooley, D. *Upstream Advanced/Proficiency*. – Newbury: Express Publishing, 2002.
6. Foley, M. & Hall, D. *Advanced Learner's Grammar*. – Harlow: Longman, 2003.
7. Paterson, K.; Harrison, M.; Yule, G. *Oxford Practice Grammar. Advanced*. – Oxford: OUP, 2004.
8. Side, R. & Wellman, G. *Grammar and Vocabulary for Cambridge Advanced and Proficiency*. – Harlow: Longman, 2002.
9. Stanton, A. & Morris, S. *Fast Track to CAE*. – Harlow: Longman, 2001.
10. Swan, M. *Practical English Usage*. – Oxford: OUP, 2006.
11. Trappe, T. & Tullis, G. *Intelligent Business English. Advanced Business English*. – Harlow: Pearson Education Limited, 2007.
12. Vince, M. & Clarke, S. *Macmillan English Grammar in Context*. – Oxford: Macmillan, 2008.